

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Назва освітнього компонента:	«Історія зарубіжної літератури»
Обов'язковий / вибірковий:	обов'язковий
Ступінь освіти: Освітня програма:	Бакалавр Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література
Семестр / курс:	II семестр / I курс
Викладач:	Акулова Надія Юріївна
Профайл викладача:	https://filolog.mdpd.org.ua/?page_id=15743
Контактний телефон:	(097) 5206 225
E-mail:	nadezhda_akulova@mdp.org.ua
Сторінка ОК на платформі ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького:	https://dfn.mdpd.org.ua/course/view.php?id=2895
Консультації:	Очні консультації: щоп'ятниці з 12 ⁴⁵ до 14 ⁰⁰ Онлайн-консультації: платформа ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Історія зарубіжної літератури» викладається здобувачам вищої освіти філологічного факультету на першому році навчання. Він формує уявлення про літературу античності й Середньовіччя як важливі складові світового літературного процесу. У давньогрецькій, а пізніше – й у римській літературі вперше сформувалася більшість відомих сьогодні жанрів, було розроблено велику кількість художніх форм та прийомів, що збагатили в подальшому літературу Нової Європи. Сюжети й мотиви античної літератури повсякчас зазнавали інтерпретації європейськими поетами, прозаїками, драматургами (хоча іноді – з присутніми змінами). Отже, антична література – перша частина європейської літератури, фундамент, на якому ґрунтується вся європейська культура. Наступний етап її розвитку – також вельми тривалий – епоха Середньовіччя, коли деякі народи пережили «золоту добу» своєї літератури. Історичні та культурні процеси, що відбувалися протягом тисячоліття, стали основою виникнення майбутніх європейських націй. По суті, сучасна Європа зародилася в надрах Середньовіччя. Завершальним етапом засвоєння освітнього компонента у II семестрі є доба Ренесансу. Вивчення цих періодів необхідне для кращого розуміння як західноєвропейської, так і української літератури.

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета – формування уявлення про художню своєрідність літератури античності, Середньовіччя та Відродження, про умови їх становлення і розвитку, взаємозв'язки та впливи на подальший літературний процес і культуру.

Завдання:

- вивчення провідних етапів літературного процесу античності, Середньовіччя та Ренесансу в історико-культурному контексті;
- вивчення закономірностей виникнення та функціонування літературних родів і жанрів;
- вивчення найважливіших пам'яток античної літератури та літератури Середньовіччя й Відродження;
- засвоєння найважливіших категорій поетики античної, середньовічної та ренесансної літератури;
- засвоєння методів аналізу та способів інтерпретації літературних пам'яток.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до навчання впродовж життя.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

ЗК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, теорії та історії зарубіжної літератури та культури у процесі навчання.

ФК 11. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 11 – ефективно використовувати в практичній діяльності вчителів української мови та літератури й англійської мови і зарубіжної літератури новітні технології з урахуванням змішаного та дистанційного навчання; програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання;

ПРН 19 – володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на різних етапах навчання;

ПРН 25 – володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його стилеві і поети кальні домінанти, зв'язок твору з культурно-історичною епохою, застосовувати навички критичного мислення для аналізу, синтезу, оцінювання інформації.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Кількість годин	36	18	66

6. ПОЛІТИКА

Обов'язкове відвідування аудиторних занять; попередня підготовка до лекційних та семінарських занять згідно з рекомендаціями викладача; активна участь в обговоренні питань; якісне та своєчасне виконання завдань, засвоєння тем для самостійного опрацювання; участь у всіх видах контролю – поточному, проміжному та підсумковому. Обов'язкове дотримання [Кодексу академічної доброчесності, прийнятого в МДПУ імені Богдана Хмельницького](#), а

також чинного [Положення про академічну доброчесність](#). Здобувачі освіти повинні самостійно виконувати навчальні завдання та завдання поточного й періодичного контролю, регулярно опрацьовувати теми, винесені на самостійне опрацювання, посилаючись на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право.

Навчальні, довідкові та наукові джерела, що мають обмежений доступ, надаються викладачем винятково з освітньою метою. Здобувачі вищої освіти не мають права тиражувати їх або передавати третім особам. Окрім рекомендованих викладачем заохочується використання інших джерел за вибором здобувачів.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Кількість годин	Тема	Форма діяльності, кількість годин	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. АНТИЧНА ЛІТЕРАТУРА						
2	Тема 1. Вступ. Основні риси античної літератури	Установча лекція (2 год.)	Література: 2-4; 6-9 URL: 2-4; 6	–	–	Згідно з розкладом
2	Тема 2. Антична міфологія	Оглядова лекція (2 год.)	Література: 2-4; 6-9 URL: 2-4; 6 Інші джерела за вибором здобувача	1. За допомогою онлайн-редактора скласти генеалогію давньогрецьких богів. 2. Пояснити значення крилатих висловів: авгієві стайні; ахіллесова п'ята; нитка Аріадни; вогонь Прометея; дамоклів меч; дари данайців, троянський кінь; канути в Лету; обійми Морфея;	–	Згідно з розкладом

				олімпійський спокій; панічний жах; прокрустове ложе; скринька Пандори; самозакоханий, як Нарцис; сізіфова праця; загадка Сфінкса; танталові муки; титанічні зусилля; яблуко розбрату тощо.		
11	Тема 3. Античний епос	Оглядова лекція (2 год.) <i>Семінар- колективне читання</i> (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Література: 2-4; 6-9 URL: 2-4; 6 Інші джерела за вибором здобувача	1. Подати схематично порівняльну характеристику композиції поем «Іліада» та «Одіссея». 2. Навести приклади ретардацій у творах, пояснити їх функції. 3. Розкрити (письмово) специфіку зображення переживань персонажів у Гомера.	5	Згідно з розкладом
12	Тема 4. Антична лірика	Лекція- візуалізація (2 год.) <i>Семінар- конференція</i> (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	Література: 2-4; 6-9 URL: 2-4; 6 Інші джерела за вибором здобувача	1. Укласти глосарій провідних жанрів давньогрецької лірики. 2. Запропонувати презентацію на тему «Життя і творчість Сапфо». 3. Навести приклади анакреонтичних мотивів у творчості українських поетів.	5	Згідно з розкладом
2	Тема 5. Античний	Оглядова лекція	Література:	–	–	Згідно з

	театр	(2 год.)	2-4; 6–9 URL: 2–4; 6			розкладом
11	Тема 6. Антична трагедія	Інтерактивна лекція (2 год.) <i>Семінар-«мозковий штурм»</i> (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Література: 2-4; 6–9 URL: 2–4; 6 Інші джерела за вибором здобувача	1. Підготувати презентацію за першим пунктом теоретичного блоку. 2. Дати визначення поняттям агон, перипетії, анагноризис, катастрофа. Навести приклади. 3. Пояснити тезу В. Проппа про те, що сцена прощання Едипа з доньками – це «момент народження в ньому людини, момент народження людини в європейській історії». 4. Подати інфографіку «Психологічне новаторство Еврипіда».	5	Згідно з розкладом
4	Тема 7. Антична комедія	Лекція-анкета (2 год.) <i>Проблемний семінар</i> (2 год.)	Література: 2-4; 6–9 URL: 2–4; 6 Інші джерела за вибором здобувача	1. З яким культом пов'язаний жанр комедії у Стародавній Греції? 2. Як Нова аттична комедія відрізнялася від Давньої? 3. Назвіть провідні теми комедій Менандра. На чому зазвичай ґрунтується дія його п'єс? 4. Дайте визначення термінам «палліата» й «тогата».	5	Згідно з розкладом

				5. Як співвідноситься творчість Теренція з творчістю Менандра, Плавта?		
10	Тема 8. Антична проза	Лекція-брифінг + <u>періодичний контроль</u> (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	Література: 2-4; 6-9 URL: 2-4; 6 Інші джерела за вибором здобувача	1. Вкажіть іншу назву роману «Метаморфози» Апулея, поясніть її. 2. Визначте ознаки соціально-побутового, пригодницького та сатуричного романів у творі. 3. Схарактеризуйте мовно-стильову специфіку «Метаморфоз» Апулея. 4. Розкрийте роль вставних новел у творі. 5. За словами Я. Забудської, «у романі Апулея подано життя [...] абсолютно відмінне від штучно-ідеального світу грецьких любовних романів». Поясніть цю тезу.	<u>30</u>	Згідно з розкладом

БЛОК 2. ЛІТЕРАТУРА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ВІДРОДЖЕННЯ

2	Тема 9. Передумови середньовічної культури	Оглядова лекція (2 год.)	Література: 1; 4; 5; 9; 10 URL: 1- 5	–	–	Згідно з розкладом
12	Тема 10. Література	Самостійна	Література:	1. Який внесок	–	До початку

	ЛАТИНСЬКОЮ МОВОЮ	робота (12 год.)	1; 4; 5; 9 URL: 1– 5 Інші джерела за вибором здобувача	латинської мови та писемності у становлення середньовічної культури? 2. Чому чільне місце в латино мовній літературі Раннього Середньовіччя належало клерикальній? 3. Як нове культурне піднесення часів Раннього Середньовіччя пов'язане з діяльністю Карла Великого? 4. Наведіть приклади книжкового латинського епосу на матеріалі народних сказань. 5. Поясніть зв'язок між ранньосередньовічни ми історичними працями та героїчними піснями й усними поетичними сказаннями.		другого періодичного контролю
4	Тема 11. Героїчний епос	Лекція-брифінг (2 год.) <i>Семінарське заняття</i> (2 год.)	Література: 1; 4; 5; 9 URL: 1– 5	1. Назвіть хранителів і виконавців ірландських саг. 2. Дайте визначення поняттю «скели». 3. Хто такі вікінги?	5	Згідно з розкладом

			Інші джерела за вибором здобувача	<p>Назвіть твори, що належать до давньоскандинавської літератури.</p> <p>4. Поясніть назву збірки «Старша Едда».</p> <p>5. Дайте визначення поняттям «хеті» та «кеннінги». Наведіть приклади.</p> <p>6. З'ясуйте призначення «Молодшої Едди».</p> <p>7. Як перекладається слово «сага»? Чому ісландські саги вважались унікальним явищем?</p> <p>8. У чому полягає сутність епічної ідеї? Як у ній відображено суспільні ідеали?</p> <p>9. Наведіть приклади епічної перспективи в сюжеті «Пісні про Роланда».</p> <p>10. Вкажіть провідні способи моделювання епічного героя у пам'ятці.</p> <p>11. Схарактеризуйте специфіку відображення історичних подій у творі.</p>		
4	Тема 12. Лицарська	Лекція-анкета	Література:	1. Які джерела імовірно	5	Згідно з

	література	(2 год.) <i>Семінарське заняття</i> (2 год.)	1; 4; 5; 9 URL: 1– 5 Інші джерела за вибором здобувача	найдавнішої легенди про Трістана називає З. Ейснер? 2. Відомо, що більшість поетів XII століття називали свої твори «Роман про Трістана». Таке «ігнорування» Ізольди, на думку О. Жилєнкова, «це – ознака жанру, це – його концепція». Поясніть цю думку. 3. У взаєминах із якими персонажами розкривається характер Трістана? Відповідь аргументуйте. 4. Як зображує кохання героїв Беруль у своїй версії сюжету?		розкладом
12	Тема 13. Клерикальна література	Самостійна робота (12 год.)	Література: 1; 4; 5; 9 URL: 1– 5 Інші джерела за вибором здобувача	1. Що в перекладі з латини означає слово «вагант»? чому важливою є соціальна приналежність цієї творчої групи? 2. Яке відношення до творчості вагантів має знаменитий гімн «Gaudeamus Igitur»? 3. Ф. Рабле свого часу зазначив про вагантів, що «від них	–	До початку другого періодичного контролю

				швидше тхне вином, а не елеєм». Що мав на увазі митець? 4. Як на ліриці вагантів позначився вплив античної поезії?		
4	Тема 14. Міська література	Інтерактивна лекція (2 год.)	Література: 1; 4; 5; 9; 11 URL: 1– 5 Інші джерела за вибором здобувача	1. Дайте визначення поняттю «фабліо» (письмово). 2. Ким були автори фабліо? 3. Розкрийте характер комічного у фабліо. У чому полягали значення та особливості моралі у творах цього жанру? 4. Чим можна пояснити популярність фабліо серед усіх станів тогочасного французького суспільства?	–	Згідно з розкладом
12	Тема 15. «Низова» література Пізнього Середньовіччя	Самостійна робота (12 год.)	Література: 1; 4; 5; 9; 11; 12 URL: 1– 5 Інші джерела за вибором здобувача	1. За яких обставин «низова» література починає функціонувати поряд із елітарною? Як ці зрушення в суспільному житті позначились на системі цінностей? 2. Чому однією з найбільш популярних сюжетних груп	–	До початку другого періодичного контролю

				<p>«низової» комічної прози Пізнього Середньовіччя та Ренесансу є антиклерикальна?</p> <p>3. Наведіть приклади слова-обману, удаваного аргументу як характерної риси джесту.</p> <p>4. Розкрийте механізм формування нових етико-аксіологічних уявлень у джесті «Проте, як Скелтон, повернувшись від єпископа, прочитав проповідь».</p> <p>5. Поясніть функцію анекдотичного ядра, що лежить в основі жанрової моделі шванку.</p>		
6	Тема 16. Проторенесанс. Творчість Данте Аліґ'єрі	<p>Лекція-візуалізація + <u>періодичний контроль</u> (4 год.)</p> <p>Семінарське заняття (2 год.)</p>	<p>Література: 1; 4; 5; 9; 10; 11</p> <p>URL: 1– 5</p> <p>Інші джерела за вибором здобувача</p>	<p>1. Як у структурі «Божественної комедії» відображено середньовічні уявлення про Число?</p> <p>2. Як позначились на жанровій специфіці твору середньовічні «видіння»?</p> <p>3. У поемі Данте постає як мораліст, який бореться сам із собою</p>	5/30	Згідно з розкладом

				і в цій боротьбі дух Відродження перемагає. Поясніть цю думку. 4. Чому, на вашу думку, своїм провідником у творі автор зробив Вергілія?		
2	Тема 17. Відродження в Італії. Творчість Ф. Петрарки та Дж. Боккаччо	Проблемна лекція (2 год.)	Література: 4; 5; 9; 10; 11 URL: 1– 4 Інші джерела за вибором здобувача	1. Вкажіть джерела фабул новел «Декамерона». 2. Розкрийте значення назви і підзаголовка твору, поясніть роль подвійного обрамлення. 3. Як співвідносяться сюжет і фабула в «Декамероні»? 4. У чому полягав моральний ідеал Дж. Боккаччо?	–	Згідно з розкладом
2	Тема 18. Відродження у Франції. Творчість Ф. Рабле	Тематична лекція (2 год.)	Література: 4; 5; 9; 10 URL: 1– 4 Інші джерела за вибором здобувача	1. Схарактеризуйте роль наукової ерудиції Ф. Рабле у відтворенні правдивих картин тогочасного суспільства. 2. Яка роль бінарних опозицій у творі? 3. Як у романі Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель» поєднано реалістичні та фантастичні елементи?	–	Згідно з розкладом

				4. Яку особливу якість художнього твору відкрив М. Бахтін під час аналізу роману Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»?		
2	Тема 19. Відродження в Німеччині та Нідерландах. Творчість Е. Роттердамського	Тематична лекція (2 год.)	Література: 4; 5; 9; 10; 11 URL: 1– 4 Інші джерела за вибором здобувача	1. Визначте основні етапи творчості Е. Роттердамського. 2. Окресліть його роль у розвитку гуманізму Німеччини. 3. Чи погоджуєтесь ви з тим, що книгу «Похвала Глупоті» можна вважати своєрідною енциклопедією тогочасної дійсності? Відповідь аргументуйте. 4. Визначте місце письменника в розвитку європейської літератури.	5	Згідно з розкладом
4	Тема 20. Відродження в Іспанії. Творчість Лопе де Веги та М. Сервантеса	Тематична лекція (2 год.) Семінарське заняття	Література: 4; 5; 9; 11 URL: 1– 4	1. «Життя Сервантеса – типова ренесансна біографія», – зауважує Б. Шалагінов. Чи погоджуєтесь ви з цим? Чому?	5	Згідно з розкладом

		(2 год.)	Інші джерела за вибором здобувача	<p>2. Наскільки незвичайним для свого часу був пародійний задум твору?</p> <p>3. Чи можна вважати хитромудрого ідальго вічним образом? Відповідь аргументуйте.</p> <p>4. 4. Дайте визначення (письмово) поняттям «сюжет-фабула» і «сюжет-ситуація».</p>		
4	Тема 21. Відродження в Англії. Творчість В. Шекспіра	<p>Тематична лекція + <u>контрольний захід</u> (2 год.)</p> <p>Семінарське заняття (2 год.)</p>	<p>Література: 4; 5; 9; 10; 11</p> <p>URL: 1– 4</p> <p>Інші джерела за вибором здобувача</p>	<p>1. Чи можна стверджувати, що трагізм Шекспіра закорінено в ренесансному дуалізмі? Відповідь аргументуйте.</p> <p>2. Як у творі реалізуються проблеми міфологізації долі та невідповідності героя й епохи?</p> <p>3. Дайте визначення поняттю «магістральний сюжет» (Л. Пінський).</p> <p>4. Розкрийте роль драматургійної категорії театральності (В. Халізов) у творі.</p>	5/ <u>30</u>	Згідно з розкладом

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усний та письмовий, електронне тестування за допомогою карток-plickers та освітньої платформи Moodle, застосування QR-кодів, фронтальне та індивідуальне опитування, бесіда, перевірка письмових завдань та медіапроектів, проведення поточного контролю, контролю виконання завдань самостійної роботи, періодичного контролю (перша та друга контрольні точки), оцінювання курсової роботи, оцінювання підсумкового (семестрового) контролю. Семестровий контроль передбачено у формі заліку. Перелік тем, які будуть включені для оцінювання результатів навчання на певному етапі проведення контролю, відповідає блокам програми освітнього компонента.

Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Освітній компонент вивчається протягом одного семестру. Заплановано два періодичні контролю. Результати кожного з них є сумою поточного контролю та періодичної контрольної роботи. Максимальна кількість балів за один періодичний контроль становить 50 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів за поточний контроль (усі види діяльності на практичних (семінарських) заняттях оцінюються на «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал) становить 40% від максимальної кількості балів за періодичний контроль, тобто 20 балів. Вони обчислюються як середньозважений показник за діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях.</p> <p>60% від максимальної кількості балів за періодичний контроль, тобто 30 балів, здобувач вищої освіти має змогу отримати за періодичну контрольну роботу. Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти, оцінюються як частина періодичної контрольної роботи.</p> <p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Вивчення освітнього компонента завершується недиференційованим заліком. Достатньою підставою для його автоматичного зарахування можна вважати наявність 60 і більше балів у підсумку семестрового оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти, – 100.</p>
Практичні (семінарські) заняття	<p>5 балів: здобувач вищої освіти дав вичерпну відповідь на поставлене питання і виявив глибоке знання теоретичних основ літературного процесу, спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність до всебічного аналізу літературних явищ у їх цілісності й специфічності, художньо-рецептивні та художньо-інтерпретаційні здібності; обізнаний з основними положеннями, теоретичними поняттями</p>

	<p>літературознавчої науки, вільно оперує її термінологією.</p> <p>4 бали: здобувач вищої освіти правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з курсу, розуміння основних положень, теоретичних понять, термінів літературознавчої науки.</p> <p>3 бали: здобувач вищої освіти допустив суттєві помилки у викладі матеріалу, порушив логіку відповіді, відтворив матеріал на елементарному рівні, подаючи окремі факти без їх подальшого аналізу.</p> <p>2 бали: здобувач вищої освіти не орієнтується в матеріалі за темою заняття.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущені практичні (семінарські) заняття, а також періодичні контрольні роботи. Невиконання навчального плану є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мегела І.П. Література європейського Середньовіччя : навчальний посібник. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 416 с.
2. Пащенко В.І, Пащенко Н.І. Антична література : підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Либідь, 2001. 718 с.
3. Підлісна Г.Н. Антична література : навчальний посібник. К. : Вища школа, 1992. 255 с.
4. Шалагінов Б. Зарубіжна література: від античності до початку ХІХ сторіччя : історико-естетичний нарис. 3-тє вид., випр. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 368 с.
5. Шаповалова М.С., Рубанова Г.А., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Львів : Світ, 1993. 312 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

6. Антична література. Греція. Рим : хрестоматія / упор.: Михед Т.В., Якубіна Ю.В. К. : Центр НЛ, 2006. 952 с.
7. Буйвол О.В. Антична література: текст лекцій. Х. : НТУ «ХПІ», 2013. 120 с.
8. Гальчук О. Антична література : навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. К. : Видавництво Київського славістичного університету, 2008. 210 с.
9. Зарубіжні письменники : енциклопедичний довідник. У 2 т. / за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. Т. 1. Т. 2.
10. Західний канон: книги на тлі епох / Г. Блум [переклад з англ.]. К. : Факт, 2007. 720 с.
11. Лютий Т.В. Корабель шаленців. Нариси з культури несамовитості, глупоти і безрозсудства : есеї. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 224 с.
12. Сидоренко О. «Низова» література як джерело реконструкції світогляду Пізнього Середньовіччя та Відродження // Філологічні семінари. 2011. Вип. 14. С. 75–84.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Козлик І.В. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ : СИМФОНІЯ форте, 2011. 344 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kozlyk_Ihor/Svitova_literatura_doby_Serednovichchia_ta_epokhy_Vidrodzhennia_Kartyna_svitu_Estetyka_Poetyka.pdf.
2. Літературна енциклопедія // УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/dic>.
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.
4. Словник літературознавчих термінів // OnlyArt. URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms>.
5. Corpus of Middle English Prose and Verse. URL: <https://quod.lib.umich.edu/c/cme/index.html>.
6. List of Published Texts at CELT. URL: <https://celt.ucc.ie//publishd.html>.
7. Norrœn Dýrð. URL: <http://norroen.info>.